

PLAN URBANISTIC GENERAL — MUNICIPIUL CHISINAU

Cat de aproape iti sunt scoala, medicul si autobuzul?

CUM ADUCEM SERVICIILE PUBLICE MAI APROAPE DE FIECARE CARTIER

Servicii Publice — Prezentare succinta pentru cetateni | Revizia 1, august 2026 | Document public

Despre ce este vorba?

Apa, caldura, gunoiul, spitalul, gradinita, autobuzul, lumina pe strada, ghiseul digital — toate acestea sunt servicii publice. In Chisinau, ele exista aproape peste tot, dar nu la aceeasi calitate: in centru ai de toate la cateva minute, iar intr-o suburbie poti sa nu ai nici canalizare, nici medic de familie, nici transport public seara.

Studiul de Servicii Publice masoara aceste diferente si arata ce reguli trebuie sa introduca PUG pentru ca un cartier nou sa nu mai apara inaintea scolii, a retelei si a autobuzului.

1. Serviciile publice ale Chisinaului in cifre

Cateva date care arata unde stam astazi:

60%+ retele mai vechi de 40 de ani Peste 60% din conductele de apa si canalizare au fost construite inainte de 1985	25-30% din apa se pierde Intre un sfert si o treime din apa captata se pierde inainte sa ajunga la consumator	sub 10% deseuri colectate separat Din cele peste 580.000 de tone generate anual, sub 10% sunt colectate selectiv
65-70% copii in educatie timpurie Doar doi din trei copii eligibili au loc la cresa sau gradinita in sistemul public	cca. 700.000 calatori zilnic Transportul public deserveste intre 650.000 si 700.000 de calatori in fiecare zi	50% licee cu nevoie de reparatii Aproximativ jumatate dintre liceele municipiului necesita reparatii capitale

2. Ce a mers si ce nu a mers din PUG 2007?

PUG-ul din 2007 a stabilit principii corecte pentru dotarile publice. Iata bilantul:

✓	A functionat: reseaua de baza acopera aproape tot orasul Scolile, gradinitile, centrele de sanatate si transportul public ajung in aproape toate cartierele consolidate. Principiul PUG 2007 — dotarile publice ca element structurant al orasului — ramane valabil si trebuie pastrat.
✓	A functionat: modernizarile facute cu fonduri europene Reabilitarea retelei de termoficare, innoirea flotei de troleibuze si modernizarea unor platforme de colectare au fost posibile prin proiecte BERD, BEI si UE. Ele arata ca modelul de finantare functioneaza — cand exista documentatia care sa il justifice.
✗	Nu a functionat: rezervarea terenurilor pentru scoli si gradinite In cartierele construite dupa 2007, terenurile prevazute pentru dotari publice au fost in multe cazuri ocupate de alte functiuni. Rezultatul: gradinite supraaglomerate in cartierele dense si copii care fac naveta zilnica pentru o cresa.



Nu a functionat: corelarea cartierelor noi cu serviciile care le sustin

S-a construit rezidential fara extinderea proportionala a scolilor, a centrelor medicale, a canalizarii sau a rutelor de transport. Cartierul apare intai, serviciile vin — daca vin — mult mai tarziu.



Nu a functionat: echilibrul dintre centru si periferie

Spitalele, liceele bune, teatrele, muzeele si ghiseele digitale sunt concentrate in zona centrala. Locuitorii din Codru, Bubuieci, Gratiesti sau Tohatin sunt nevoiti sa se deplaseze pentru servicii de baza.

3. Care sunt problemele principale identificate?

Studiul grupeaza problemele in trei categorii, in ordinea urgentei:

URGENTE IMEDIATE

- Apa si canalizare: retele vechi, avarii frecvente, canalizare mixta care refuleaza la ploi mari si suburbii fara racordare
- Caldura: conducte de peste 40-50 de ani, pierderi de un sfert din energie si tarife greu de suportat pentru familiile vulnerabile
- Sanatate: spitale si policlinici depasite, lipsa medicilor de familie in cartierele noi si in suburbii, acces dificil pentru varstnici
- Transport public: fara benzi dedicate, frecventa scazuta in suburbii, vehicule vechi si greu accesibile pentru persoane cu mobilitate redua
- Servicii sociale: prea putine centre, personal insuficient si acces limitat pentru persoanele cele mai vulnerabile

PRESIUNI PE TERMEN MEDIU

- Scolii si gradinite supraaglomerate in Ciocana, Riscani si Botanica, in timp ce unitatile din periferie raman subutilizate
- Elevii fac naveta zilnica spre liceele centrale, incarcand transportul public si traficul de dimineata
- Deficit de patruli si supraveghere video in suburbii si in zonele cu risc, cu coordonare slaba intre institutii
- Deseurile: sub 10% colectare selectiva, aproape deloc compostare si dependenta totala de depozitul de la Tintareni

PROBLEME STRUCTURALE PE TERMEN LUNG

- Iluminat public vechi si neuniform: strazi laterale, alei si parcuri de cartier raman neluminate
- Cultura concentrata in centru: cartierele periferice nu au sali, biblioteci sau spatii culturale de proximitate
- Diviziune digitala clara intre centru si suburbii, fara o platforma unica de servicii electronice municipale
- Populatia imbatraneste, iar reseaua de ingrijire a varstnicilor are capacitate limitata

4. Ce propune PUG actualizat pentru serviciile publice?

Studiul recomanda sase directii prioritare de actiune:

1	Terenurile pentru scoli, gradinite si centre medicale sunt rezervate si protejate PUG delimiteaza explicit rezervele de teren pentru dotari publice si le protejeaza de alte utilizari. Fara aceasta rezerva, un cartier nou nu isi mai poate primi gradinita sau centrul medical decat prin exproprii costisitoare.	URGENT
2	Cartierul nou vine impreuna cu serviciile lui Autorizarea dezvoltarilor rezidentiale devine conditionata de capacitatea reala a retelor si a dotarilor din zona: apa, canalizare, locuri la gradinita, acces la transport public. Serviciile nu mai vin la zece ani dupa blocuri.	URGENT
3	Orasul de 15 minute: servicii de baza aproape de casa Fiecare copil ar trebui sa aiba gradinita si scoala la maximum 15 minute. Aceeasi logica se aplica centrelor medicale, centrelor sociale si punctelor de servicii digitale — o retea policentrica, nu una concentrata in centru.	2026-2030
4	Transport public reorganizat, cu benzi dedicate si extindere in suburbii Rute radiale si circulare, benzi dedicate pentru autobuze si troleibuze, flota innoita si accesibila, bilet digital unic si informatie in timp real — inclusiv pentru localitatile din jurul orasului.	2026-2028
5	Retele modernizate: apa, caldura, deseuri si lumina Inlocuirea prioritara a conductelor vechi, separarea canalizarii pluviale de cea menajera, conversia punctelor termice, colectare selectiva obligatorie in toate sectoarele si iluminat LED cu telegestiune.	2026-2030
6	Cultura si spatiile publice, aduse in cartiere Huburi culturale de proximitate in fiecare sector, reabilitarea cladirilor culturale istorice si transformarea malurilor Bicului si a spatiilor verzi in platforme culturale si de agrement.	2027-2030

5. Ce inseamna asta pentru cetatenii Chisinaului?

PUG actualizat introduce reguli noi care schimba accesul zilnic la servicii:

✓	Copilul tau are loc la gradinita in cartierul in care locuiesti Terenurile rezervate si conditionarea autorizarilor de capacitatea scolara existenta opresc situatia in care un cartier de mii de locuinte apare fara nicio gradinita noua.
✓	Medic de familie si punct medical mai aproape de casa Extinderea centrelor de sanatate si a punctelor SMURD in localitatile componente reduce deplasarile spre spitalele din centru pentru probleme care se rezolva local.
✓	Transport public pe care te poti baza si seara, si in suburbie Benzile dedicate, rutele reorganizate si biletul digital unic fac deplasarea previzibila, iar vehiculele accesibile permit calatoria si persoanelor cu mobilitate redusa, parintilor cu carucioare si varstnicilor.

**Strazi luminate si spatii publice sigure in tot orasul**

Iluminatul LED cu telegestiune, extins in parcuri, pe alei si pe strazile laterale, creste siguranta acolo unde astazi lumina lipseste complet.

**Servicii publice si online, nu doar la ghiseu in centru**

O platforma municipala unica, ghisee digitale in localitatile componente si un program de alfabetizare digitala fac serviciile accesibile fara deplasare — inclusiv pentru persoanele care astazi sunt excluse digital.